

TRÁCH NHIỆM CHÍNH TRỊ

Trần Xuân Thời

Năm 2024 được mệnh danh là năm bầu cử của thế giới tự do, với hơn 4 ngàn tỉ cử tri sẽ đi bầu các viên chức công quyền tại 60 quốc gia. Làm thế nào để giúp cử tri bầu đúng, cử xứng, hầu thắng tiến diễn tiến chọn mặt gửi vàng .

I- Nhập đề

Trên bình diện quốc gia Hoa Kỳ, chúng ta cảm nghiệm được hưởng nhiều ơn phúc và sức mạnh, bao gồm cả truyền thống tự do tôn giáo và tự do tham gia chính trị. Tuy nhiên, với tư cách của một công dân, chúng ta cũng đương đầu với các thử thách quan trọng về chính trị và luân lý.

1-Chúng ta, USA, là một quốc gia được hình thành dựa trên nguyên tắc tôn trọng quyền “tự do sinh sống, tự do hành động và tự do tìm kiếm hạnh phúc”, nhưng chính quyền sống cũng không được bảo vệ, đặc biệt cho trẻ em đang được mang thai, là những thành viên dễ bị hại nhất trong đời sống gia đình tại Hoa Kỳ. Chúng ta được mời gọi để duy trì hòa bình cho các quốc gia lâm chiến. Chúng ta là một quốc gia quyết tâm theo đuổi “Tự do và công lý cho tất cả mọi người”, nhưng cũng thường chia rẽ về chủng tộc, sắc dân và sự bất quân bình về đời sống kinh tế.

2-Chúng ta là một quốc gia di dân, nhưng cũng đang nỗ lực đối phó với nhiều thử thách với nhiều người di dân cư ngụ giữa chúng ta.

Chúng ta là một xã hội được xây dựng trên sức mạnh của gia đình, được mời gọi để bảo vệ hôn nhân và hỗ trợ về đời sống luân lý và kinh tế cho đời sống gia đình. Chúng ta là một quốc gia hùng mạnh trong một thế giới bạo động, đương đầu với khủng bố, đang cố gắng xây dựng một thế giới an toàn, công chính và thanh bình hơn.

3-Chúng ta là một quốc gia giàu có nhưng vẫn có nhiều người sống trong nghèo khổ, thiếu sẵn sóc về y tế và các tiện nghi khác của đời sống.

Chúng ta là một thành phần của cộng đồng thế giới đang đương đầu với các thử thách khẩn thiết về môi trường nơi chúng ta đang sinh sống. Những thử thách này xảy ra ngay trong cuộc sống công cộng và giữa lúc chúng ta đang đi tìm kiếm hạnh phúc.

4-Trong nhiều năm qua, các Giám mục tại Hoa Kỳ đã tìm cách chia sẻ giáo huấn của Giáo Hội Công giáo về đời sống chính trị bằng cách xuất bản một số văn bản cứ bốn năm một kỳ chú ý đến “Trách nhiệm chính trị” hay “Bổn phận công dân của người Tín hữu”. Trong số này, các vị giám mục tiếp tục duy trì sự liên tục với những gì mà họ đã đề cập đến trong quá khứ trước những thách thức mới đối với quốc gia của chúng ta và của thế giới.

Đây không phải là những giáo huấn mới mà là sự xác nhận những gì Hội Đồng Giám Mục và Giáo Hội đã hướng dẫn. Người Công giáo là nhân tố của một cộng đồng với gia bảo phong phú đã hỗ trợ chúng ta lưu tâm đến các thách đố trong đời sống công cộng và đóng góp vào công tác xây dựng công lý và sự an cư lạc nghiệp cho mọi người.

5-Một phần của truyền thống phong phú đó là Giáo Huấn của Công Đồng Vatican II qua bản Tuyên Ngôn về Tự Do Tôn Giáo. (Dignitatis Humanae).” Xã hội có thể hưởng lợi về công bình và an lạc phát xuất từ sự trung thành với Thiên Chúa và ý chí của Ngài” (no.6). Sự duy trì công lý đòi hỏi người tín hữu phải được giáo dục về tình và lý để am hiểu và thực hành đức tin Công Giáo toàn vẹn. Văn bản này chú tâm đến vai trò của Giáo Hội trong sự hình thành tâm tính và trách nhiệm luân lý thích ứng của người Kitô hữu để lắng nghe, thu nhận và thực thi theo giáo huấn của Giáo Hội trong vấn đề đào luyện lương tâm suốt đời của mình. Với căn bản này, người Kitô hữu có thể lượng giá lập trường của các chính sách,

chủ trương của chính đảng, sự hứa hẹn và hoạt động của các ứng cử viên theo tinh thần Phúc Âm và theo giáo huấn của Giáo hội về luân lý và xã hội để hình thành một thế giới hoàn thiện hơn.

6-Chúng ta tìm cách thực hiện quan điểm này qua bốn vấn nạn:
Tại sao Giáo hội giáo huấn về các đề tài liên quan đến chính sách chung.
Những ai trong Giáo hội nên tham gia vào đời sống chính trị.
Làm thế nào Giáo hội giúp Kitô hữu phát biểu về các vấn đề chính trị và xã hội.
Quan niệm của Giáo hội như thế nào về vấn đề giáo huấn xã hội cho công chúng.

7-Trong văn bản này, các Giám mục không có ý nhấn nhủ người Kitô hữu bầu phiếu cho ai hoặc không bầu phiếu cho ai. Mục đích là giúp Kitô Hữu hình thành lương tâm theo chân lý của Thiên Chúa. Trách nhiệm lựa chọn trong đời sống chính trị tùy thuộc vào mỗi Kitô hữu xét theo lương tâm được hình thành một cách chính trực của mình và sự tham gia đó vượt quá hành vi bỏ phiếu trong một cuộc bầu cử. Trong những năm bầu cử, có nhiều tài liệu hướng dẫn cử tri được xuất bản và quảng bá, khuyến khích Kitô hữu tìm những nguồn tài liệu do các Giám mục sở tại, các Nghị Hội Công Giáo tại tiểu bang và Hội Đồng Giám Mục Hoa Kỳ cho phép. Văn bản này được công bố nhằm phản ánh và bổ túc nhưng không thay thế giáo huấn thường trực của các Giám Mục trong giáo phận và tiểu bang riêng của mỗi người. Qua nội dung của các suy gẫm này và của các vị Giám Mục địa phương, khuyến khích Kitô hữu trên toàn quốc Hoa Kỳ tích cực tham gia tiến trình chính trị, đặc biệt trong những giai đoạn có nhiều thách đố này.

II- Tại sao Giáo hội giáo huấn về các vấn đề ảnh hưởng đến chính sách chung.

8-Giáo Hội có nhiệm vụ tham gia vào sự hình thành nền luân lý của xã hội phát xuất từ sự đòi hỏi của đức tin. Đó là phần căn bản của sứ mệnh mà chúng ta được Chúa Kitô giao phó, Người đã ban cho chúng ta một viễn kiến về đời sống được mặc khải cho chúng ta qua Kinh Thánh và Thánh Truyền.

9-Qua giáo huấn của Công Đồng Vatican II, Chúa Kitô, Ngôi Lời nhập thể, chứng tỏ cho chúng ta tình yêu của Thiên Chúa, cũng như ý nghĩa chân chính của loài người (qua Thông Điệp Vui Mừng và Hy Vọng- Gaudium et Spes, no.22). Tình yêu của Chúa Kitô cho chúng ta thấy nhân phẩm của con người một cách toàn vẹn và buộc chúng ta yêu tha nhân như Chúa đã yêu thương chúng ta. Chúa Kitô, bậc Thầy, hướng dẫn cho chúng ta biết thế nào là chân chính và thánh thiện, nghĩa là thế nào là phù hợp với bản chất của con người tự do và thông minh, được tạo thành theo hình ảnh của Thiên Chúa và được Thiên Chúa ban cho nhân phẩm và các quyền bất khả xâm phạm.

10-Đức tin dạy chúng ta về nhân phẩm làm người và về sự thiêng liêng của đời người giúp chúng ta thấy rõ thêm về chân lý điều chúng ta cảm nhận được qua khả năng lý trí mà Thiên Chúa đã ban cho chúng ta. Sự tôn trọng nhân phẩm của mỗi người là điểm chính của các chân lý này. Đó là chủ đích của Giáo Huấn Công Giáo về luân lý và xã hội. Vì chúng ta là người của cả đức tin lẫn lý trí, chúng ta cần phải quảng bá chân lý thiết yếu này về đời sống và nhân phẩm của nhân thể trước công chúng. Chúng ta được mời gọi để thực thi giới răn của Chúa “Chúng con phải thương yêu lẫn nhau” (Jn 13:34). Chúng ta cũng được mời gọi để thăng tiến an sinh cho nhau, chia sẻ ân sủng, với những người có nhu cầu bảo vệ hôn nhân, để bảo vệ đời sống và nhân phẩm cho mọi người, đặc biệt cho những người yếu đuối, những người dễ bị xâm phạm, những người không có khả năng nói lên nguyện vọng của mình. Trong Tông Thư đầu tiên “Deus Caritas”, ĐGH Benedicto XVI đã giải thích” Bác ái phải khởi động toàn cuộc sống của người tín hữu và do đó cũng tham gia vào các sinh hoạt chính trị trong tinh thần bác ái xã hội”

11-Cũng có người hỏi Giáo hội có nên đóng một vai trò trong đời sống chính trị. Vâng, không trực tiếp, nhưng qua giáo hữu, Giáo Hội có bốn phạm giáo huấn về những giá trị luân lý để định hình cho đời sống, kể cả đời sống công cộng của chúng ta. Đó là sứ mệnh chính do Chúa Kitô ban cho Giáo hội. Ngoài ra, Hiến Pháp của Hoa Kỳ bảo vệ quyền tự do cho tín hữu cá nhân và các cơ sở tôn giáo được quyền tham gia và phát biểu tư tưởng mà chính quyền không được can thiệp, tỏ thái độ thiên vị hay kỳ thị. Dân luật phải công nhận và bảo vệ quyền hạn, bốn phạm và cơ hội tham gia vào xã hội không được thúc dục phế bỏ hay làm ngơ những sự

tin tưởng chính yếu của Giáo hội. Truyền thống tôn trọng đa nguyên của chúng ta được khuyến khích hơn là bị đe dọa, khi các đoàn thể tôn giáo và tín hữu mang sự tin tưởng và quan tâm vào đời sống công cộng. Dĩ nhiên, Giáo huấn của Giáo hội phù hợp với những giá trị căn bản đã định hình lịch sử của quốc gia chúng ta." Tôn trọng sự sống, tự do hành động và theo đuổi hạnh phúc ", như đã được công bố trong bản Tuyên Ngôn Độc Lập của Hoa Kỳ năm 1776.

12-Cộng đồng Công Giáo mang lại những tích sản quan trọng cho cuộc đối thoại chính trị về tương lai của quốc gia chúng ta. Chúng ta mang lại một khung cảnh luân lý kiên cố – phát xuất từ những suy lý nhân bản được soi sáng qua Kinh Thánh và Giáo huấn của Giáo Hội – để lượng định các chủ đề, lập trường chính trị và các cuộc vận động. Chúng ta cũng mang lại kinh nghiệm rộng rãi trong sự phục vụ những người thiếu thốn, – giáo dục giới trẻ, chăm sóc người bệnh, cung cấp thực phẩm cho người đói khát, tiếp đón những người di dân và tị nạn, tham gia vào công tác đoàn kết trong hoàn vũ và theo đuổi hạnh phúc.

III-Những ai trong Giáo hội phải tham gia vào Đời Sống Chính Trị

13-Theo Truyền thống của Giáo hội, trách nhiệm công dân là một đức tính và sự tham gia vào đời sống chính trị là một bổn phận luân lý. Bổn phận này bắt nguồn từ sự cam kết khi chịu Phép Rửa Tội để theo Chúa Kitô và mang chứng nhân Kitô hữu vào trong mọi hoạt động của chúng ta. Sách Giáo Lý Công Giáo (CCC) lưu ý chúng ta "Mỗi tín hữu theo vị thế và vai trò của mình, phải tham gia vào sự thăng tiến phúc lợi chung". Bổn phận này có tính cách cố hữu trong nhân phẩm làm người. Tùy theo khả năng, các ông dân phải tham gia tích cực vào đời sống công cộng" (CCC. 1913-1915).

14-Khốn thay, chính trị trong quốc gia chúng ta thường là nơi tranh quyền, chính đảng đấu đá nhau bằng ngôn từ và qua báo chí. Giáo hội kêu gọi một phương thức cạnh tranh khác. Một phương thức tranh luận dựa trên luân lý và chú trọng đến nhân phẩm, sự theo đuổi công ích, sự bảo vệ những người yếu đuối và dễ bị xâm phạm. Giáo hội kêu gọi các tín hữu xác nhận sự quan trọng của vấn đề tham gia chính trị và minh định rằng phục vụ công ích là một ơn gọi đáng giá.

15-Là người Công giáo, chúng ta phải được hướng dẫn thêm bởi lòng tin vào các nguyên tắc luân lý hơn là vào các sinh hoạt liên quan đến chính đảng hay nhóm quyền lợi. Khi cần, sự tham gia của chúng ta phải nhằm mục đích giúp cải cách, biến đổi các chính đảng mà chúng ta đang hoạt động; Chúng ta không nên để chính đảng cải cách chúng ta khiến cho chúng ta chệnh mảng hay loại bỏ các nguyên tắc luân lý căn bản. Chúng ta được mời gọi để cùng nhau mang lại những nguyên tắc và sự chọn lựa về chính trị, những giá trị và lá phiếu của chúng ta để xây dựng một thế giới tốt đẹp hơn.

16-Giáo sĩ và giáo dân có vai trò bổ sung cho nhau trong đời sống công cộng. Các Giám Mục, có bổn phận chính yếu rao truyền giáo huấn của Giáo hội về luân lý và chính trị. Với các Linh Mục và Phó Tế được sự trợ giúp của các tu sĩ và giáo dân của Giáo hội. Các Giám Mục giảng huấn về các nguyên tắc luân lý căn bản để có thể giúp các tín hữu Công Giáo hình thành lương tâm một cách chính trực về những khía cạnh luân lý liên quan sự quyết định trong chính sách chung, để khuyến khích người tín hữu thực hiện trách nhiệm của họ trong đời sống chính trị. Khi hoàn thành những trách nhiệm này, các nhà lãnh đạo của Hội Thánh nên tránh uỷ nhiệm hay chống đối các ứng cử viên hay khuyến quần chúng nên bầu như thế nào.

17-ĐGH Benedictô XVI đã nhắc nhở qua Tông Thư Deus Caritas Est như sau:

“Giáo hội muốn giúp giáo dân hình thành lương tâm trong đời sống chính trị và khích lệ sự tìm hiểu sâu xa hơn về những đòi hỏi chính đáng về công lý cũng như sự sẵn sàng hành động thích nghi, ngay khi những hoạt động này có thể xung đột với các trường hợp có ích lợi cá nhân. Giáo hội không thể và không nên tự đảm trách việc tranh đấu chính trị để mang lại một xã hội công bằng như ý. Giáo hội không thể và cũng không nên thay thế chính quyền. Tuy nhiên, đồng thời Giáo hội không thể và không nên giữ thái độ im lặng như người ngoại cuộc trong công tác tranh đấu cho công lý. (no.28)”

Như Đức Thánh Cha cũng đã giáo huấn trong Thông Điệp Deus Caritas Est” Bổn phận trực tiếp hoạt động cho một xã hội được trật tự là việc chính đáng của mỗi tín hữu” (no.29). Bổn phận này ngày nay khẩn trương hơn bao giờ hết trong môi trường chính trị, nơi đó người Công Giáo có

thể có cảm nghĩ bị tách rời ra khỏi đời sống chính trị, có cảm tưởng như có quá ít ứng cử viên chia sẻ với quan niệm của Giáo hội, cam kết đối với đời sống và nhân phẩm của con người từ khi còn trong bụng mẹ cho đến khi lâm chung.

18-Tuy nhiên, bây giờ không phải là thời gian thoái thác hay nản chí, mà hơn thế nữa là thời gian canh tân sự cam kết. Canh tân lương tâm theo giáo huấn của Giáo hội, tín hữu Công Giáo nam, nữ, có thể tích cực tham gia vào việc ứng cử vào các chức vụ công cử, làm việc với các chính đảng, thông đạt các nguyện vọng và lập trường cho các vị dân cử, và tiếp tay với chương trình mục vụ của giáo phận hay các tổ chức tán trợ, các Hội Công Giáo, các chương trình cộng đồng, và những cố gắng áp dụng các giáo huấn chính thống về luân lý cho quần chúng. Ngay đến những người không thể đầu phiếu cũng có quyền đạo đạt nguyện vọng gây ảnh hưởng đến đời sống của họ và đến phúc lợi chung.

IV- Hội Thánh giúp đỡ các Tín Hữu đạo đạt nguyện vọng về các vấn đề Chính Trị và Xã hội như thế nào:

19- Một Lương Tâm được đào luyện đầy đủ: Giáo hội trang bị cho tín hữu để đạo đạt các vấn nạn về chính trị và xã hội bằng cách giúp tín hữu phát triển một lương tâm Công giáo. Tín hữu Công Giáo có bốn phận đào luyện lương tâm suốt cuộc đời phù hợp với lý trí của con người và giáo huấn của Giáo Hội. Lương tâm không phải là cơ năng thích nghi để thực hiện điều chúng ta mong muốn, cũng không phải là cảm xúc về những việc chúng ta phải làm hay không nên làm. Hơn thế nữa, lương tâm là tiếng nói của Thượng Đế vang vọng trong tâm hồn của chúng ta, linh thông chân lý cho chúng ta và mời gọi chúng ta làm những việc lành và tránh xa những điều ác. Lương tâm luôn đòi hỏi chúng ta cố gắng quyết định một cách chính trực dựa trên đức tin của chúng ta như đã ghi trong sách Giáo Lý Công Giáo: “Lương tâm là sự phán xét của lý trí nhờ đó con người nhận ra được những đức tính luân lý của việc sẽ làm, trong khi đang thực hiện hay đã làm xong. Trong các giai đoạn này, con người buộc phải áp dụng một cách trung thành những gì mình biết là công chính và phải đạo: (CCC.1778)

20- Sự đào luyện lương tâm gồm nhiều yếu tố: Thứ nhất là có sự ước muốn về sự thật, những điều tốt lành. Đối với người tín hữu, đây là giai đoạn bắt đầu với lòng mong muốn và cởi mở đi tìm sự thật, những gì chính trực và đúng sự thực bằng cách học hỏi Kinh Thánh và Giáo huấn của Hội Thánh có trong sách Giáo Lý Công giáo. Ngoài ra, nghiên cứu các sự việc xảy ra và lý do khi quyết định lựa chọn các giải pháp. Cuối cùng, cầu nguyện là điều khẩn thiết để minh định ý muốn của Thiên Chúa. Người tín hữu Công giáo cũng phải hiểu rằng nếu không đào luyện lương tâm, họ có thể quyết định lầm lẫn.

21- Đức tính Thận Trọng

Giáo hội thăng tiến vấn đề đào luyện lương tâm không chỉ bằng cách giáo huấn về các chân lý, về luân lý mà còn bằng cách khuyến khích tín hữu phát triển đức tính thận trọng. Đức tính thận trọng giúp chúng ta “minh định được sự thánh thiện trong mọi hoàn cảnh và tuyển chọn được phương thế đứng đắn để thực hiện”. (Giáo lý Công Giáo, no.1806). Đức tính thận trọng định hình và biểu lộ khả năng của chúng ta khi bàn thảo về các giải pháp, giúp chúng ta quyết định phương cách nào thích ứng nhất cho sự thực thi công tác và quyết tâm hành động. Thực thi đức tính thận trọng thường đòi hỏi sự can đảm hành động theo các nguyên tắc luân lý khi chấp nhận các quyết định làm thế nào để xây dựng một xã hội công bình và an lạc.

22- Giáo huấn của Giáo hội rõ ràng là “cứu cánh tốt không biện minh cho phương tiện xấu – a good end does not justify for an immoral means”. Khi chúng ta tìm cách thăng tiến công ích – bằng cách biện hộ cho sự sống của con người từ lúc được mang thai cho đến khi lâm chung, bằng cách bảo vệ hôn nhân, cho kẻ đói ăn, cho khách ngụ nhà, tiếp nhận di dân, và bảo vệ môi trường – cần phải nhận thức được rằng không phải mọi giải pháp này đều được chấp nhận về khía cạnh luân lý. Chúng ta có trách nhiệm minh định chính sách nào hợp lý. Người Công giáo có thể lựa chọn phương cách khác để đáp ứng với các nhu cầu cấp thiết của các vấn đề xã hội, nhưng chúng ta không thể làm khác với trách nhiệm luân lý nhằm xây dựng một thế giới công bình và an lạc theo các phương tiện được chấp nhận về phương diện luân lý, hầu người nghèo khổ, người dễ bị xâm phạm được bảo vệ,

nhân quyền và nhân phẩm được bảo toàn. Một hành động tốt phải hội đủ 3 điều kiện: (a) Hành vi tốt (b) ý định tốt (c) hoàn cảnh thích ứng. Nếu 3 dòng nước chảy vào hồ, có o một dòng nước đục, cả hồ bị vẩn đục.

23-Làm lành lánh dữ

Được trợ lực bởi đức tính thận trọng trong khi thực thi lương tâm chính trực, người tín hữu được mời gọi hình thành những quyết định lựa chọn thiện và ác trong đấu trường chính trị. Có những vấn đề chúng ta không nên thực hiện, với tư cách cá nhân hay tư cách tập thể, vì những vấn đề này không phù hợp với tình yêu của Chúa và với tha nhân. Vì các hành vi này quá khiếm khuyết đi ngược lại với tính bổn thiện của con người. Các hành vi này được gọi là những hành vi “chí ác” (Malum in se). Chúng ta phải loại bỏ, chống đối và không bao giờ trợ lực hay khoan dung. Như sự cố tâm kết liễu mạng sống, như phá thai, giúp người khác kết liễu cuộc đời hay trợ tử. Tại quốc gia nơi chúng ta đang sống “Phá thai và trợ tử đang là mối đe dọa cho nhân phẩm của con người, vì các hành vi này đang tấn công chính đời sống, là điều thiện căn bản nhất làm điều kiện cho mọi việc khác”. “Abortion and euthanasia have become preeminent threats to human dignity”. (Living the Gospel of Life no.5). Thật là một sự sai lầm với các hậu quả luân lý trầm trọng khi xem sự huỷ hoại đời sống vô tội chỉ vì vấn đề tôn trọng sự lựa chọn cá nhân (pro-choice). Một hệ thống pháp lý vi phạm quyền sống căn bản dựa trên sự lựa chọn là một khuyết điểm từ bản gốc. Cũng vậy, sự đe dọa trực tiếp đến thiên tính và nhân phẩm như thụ nhân (human cloning) hay nghiên cứu trên thai nhi là những hành vi độc ác. Những hành vi này cần được chống đối. Những sự xúc phạm khác trên đời sống người vô tội và vi phạm nhân phẩm, như diệt chủng, tra tấn, kỳ thị chủng tộc, sắc dân hay khủng bố thương dân, gây chiến, có thể không bao giờ được biện minh.

24.Sự chống đối các hành vi ác ôn đối với nhân phẩm nhằm mở mắt cho chúng ta thấy những việc tốt mà chúng ta phải thực hiện, nghĩa là chúng ta có bổn phận tích cực đóng góp vào công ích và hành động liên kết những ai đang cần sự giúp đỡ. ĐGH Gioan Phaolô II đã dạy. “Sự kiện chỉ thực hiện những mệnh lệnh tiêu cực (như chống đối) luôn luôn bắt buộc trong mọi hoàn cảnh không có nghĩa là trong đời sống luân lý những sự cấm kỵ quan trọng hơn những bổn phận làm việc thiện do các mệnh

lệnh tích cực thúc đẩy” (Veritatis Splendor, no.52). Cả hai hành động chống đối hành vi độc ác và thực thi việc thiện đều là những bổn phận thiết yếu.

25. Quyền sống âm tàng và liên quan đến các nhân quyền khác; đến các điều thiện căn bản mà mọi người cần có để sống và phát triển. Tất cả mọi vấn đề liên quan đến cuộc sống liên hệ với nhau vì sự kính trọng bị suy thoái đối với một cá nhân hay một nhóm người trong xã hội sẽ làm suy thoái toàn bộ cuộc sống của con người. Các ràng buộc về luân lý đáp ứng nhu cầu của tha nhân – các nhu cầu cần thiết như thực phẩm, nhà ở, chăm sóc bệnh nhân, giáo dục, và công ăn việc làm – là những ràng buộc phổ quát đối với lương tâm của chúng ta và có thể được chính thức thoả mãn bằng nhiều phương cách khác nhau. Tín hữu Công Giáo phải tìm kiếm cách thế hay nhất để đáp ứng các nhu cầu này.

26- Thánh Giáo Hoàng Gioan

XXIII đã dạy, “Mỗi tín hữu đều có quyền sống, có quyền giữ gìn toàn vẹn cơ thể, quyền sử dụng các phương tiện thích ứng cho sự phát triển nhân sinh, như thực phẩm quần áo, nhà ở, nghỉ ngơi, y tế, và cuối cùng những nhu cầu về tiện ích xã hội. (Pacem in Terris, no.11). Thánh GH Gioan Phaolô II giải thích sự quan trọng của Giáo Huấn Công Giáo: Trên hết, tiếng kêu gào chung, được vang lên nhân danh nhân quyền – ví dụ quyền hưởng sự chăm sóc về y tế, nhà ở, việc làm, gia đình, văn hóa, – là giả tạo và không tương ứng nếu quyền sống, là quyền căn bản nhất và là điều kiện cho tất cả các quyền cá nhân không được bảo vệ tối đa” (Christifideles Laici, no. 38)

28- Hai cám dỗ trong đời sống công cộng có thể làm lệch lạc sự bênh vực của Giáo hội về nhân sinh và nhân phẩm:

(a) Thứ nhất là sự tương tự về luân lý khiến con người không phân biệt được rõ ràng giữa nhiều loại chủ đề liên quan đến đời sống nhân loại và nhân phẩm. Sự trực tiếp và cố ý phá hoại đời sống vô tội của thai nhi, thay vì con người được sống đến khi lâm chung tự nhiên, là hoàn toàn sai và cũng không phải chỉ là một chủ đề giữa nhiều chủ đề khác. Sự việc này cần được hoàn toàn chống đối.

(b) Thứ hai là sự sử dụng sai lầm các sự phân biệt về luân lý như là phương tiện để bác bỏ hay quên lãng, các đe dọa khác đối với cuộc sống

và nhân phẩm. Kỳ thị chủng tộc và những kỳ thị bất công khác, sự áp dụng luật tử hình, trông cậy vào các cuộc chiến bất công (unjust war), áp dụng phương pháp tra tấn, tội ác chiến tranh, và sự bắt lức trong công tác đối phó với những người đau khổ vì nghèo đói, thiếu chăm sóc y tế, hay chinh sách di dân bất công, là tất cả những vấn đề luân lý thử thách lương tâm và đòi hỏi chúng ta phải hành động.

29-Đó không phải là vấn đề nhiệm ý có thể bỏ qua. Người tín hữu Công Giáo được thúc dục quan tâm đến Giáo Huấn Công Giáo về các vấn đề này. Mặc dầu sự lựa chọn làm sao để đáp ứng với những vấn nạn này và những vấn đề đe dọa cấp thiết khác, đối với đời sống và phẩm giá là những vấn đề cần thảo luận và quyết định, đây không phải là những vấn đề nhiệm ý hay cho phép tín hữu Công Giáo bỏ qua hay không lưu tâm đến Giáo Huấn Công Giáo liên quan đến các vấn đề này. Rõ ràng là mỗi người Công giáo có thể tham gia tích cực vào các vấn đề này, nhưng chúng ta cần hỗ trợ lẫn nhau như là một cộng đồng đức tin để bảo vệ đời sống và nhân phẩm mỗi khi bị đe dọa. Chúng ta không phải là phân số mà là một gia đình đức tin nhằm chu toàn sứ mệnh của Chúa Kitô.

30.Học thuyết về Đức Tin (Doctrine of the Faith)

Phải lưu ý rằng lương tâm Kitô hữu được đào luyện chính trực không được phép bầu cho lập trường chính trị hay ứng viên hay luật lệ đi ngược lại những chủ trương căn bản về đức tin và luân lý.

(a)-Quyết định theo Luân Lý

Quyết định về đời sống chính trị thật phức tạp và đòi hỏi một lương tâm được đào luyện vững vàng, được giúp sức bởi đức tính thận trọng. Lương tâm tác động từ một vị thế chính trực chống đối lại các luật lệ hay chính sách vi phạm đời sống con người hay làm cho sự bảo vệ đời sống bị suy yếu. Những ai biết rõ, cố ý, trực tiếp hỗ trợ các chính sách hay luật lệ làm suy yếu những nguyên tắc luân lý do Giáo hội chủ trương là không cộng tác với tội ác.

(b)-Có khi các luật lệ bất nhân vẫn hiện hữu. Trong trường hợp này diễn trình thành hình luật lệ để bảo vệ đời sống phải được phán xét một cách thận trọng. Có khi tiến trình thận trọng này có thể dần dần phục hồi lại công lý. Thánh GH Gioan Phaolô II đã dạy rằng khi một viên chức công quyền chống đối luật phá thai thất bại, người này có thể quay ra hỗ trợ

các chương trình bảo vệ thai nhi để “giảm thiểu tai họa do luật phá thai gây ra” (limiting the harm done by such a law).

(c) Người Công giáo không bao giờ được từ bỏ công tác tìm kiếm phương cách bảo vệ đời sống của con người từ lúc mang thai đến khi lâm chung tự nhiên.

31-Sự phán xét thận trọng thật cần thiết để áp dụng các nguyên tắc luân lý trong khi chọn lựa chính sách như chiến tranh, gia cư, y tế, di dân, và các vấn đề khác. Nói thế không có nghĩa các sự lựa chọn có giá trị ngang nhau hay sự hướng dẫn của chúng tôi và của các vị lãnh đạo khác của Giáo hội chỉ là những ý kiến khác nhau về chính sách hay sự lựa chọn chính sách giữa các người khác nhau. Hơn thế nữa, chúng tôi thúc dục những người Công Giáo lắng nghe các vị thượng phụ của Giáo Hội khi chúng tôi áp dụng Giáo Huấn Xã Hội Công Giáo vào các đề nghị hay hoàn cảnh loại biệt. Sự phán xét và khuyến cáo mà chúng tôi đề nghị với tư cách là giám mục về các vấn đề đặc biệt không mang tính cách thẩm quyền như các lời tuyên bố

có tính cách giáo huấn phổ quát. Tuy nhiên, sự hướng dẫn của Giáo hội về những vấn đề này là tài nguyên khẩn thiết cho tín hữu Công giáo khi họ phán xét các quyết định có tính cách luân lý của họ xem thử có phù hợp với Thánh Kinh hay Giáo huấn của Giáo hội hay không.

32-Người Công giáo thường gặp khó khăn khi phải quyết định bầu như thế nào. Đó là lý do tại sao phải bầu theo lương tâm đã được đào luyện vì chỉ khi đó mới có thể thấy được sự liên hệ rõ ràng giữa các điều ích lợi về phương diện luân lý. Người Công giáo không thể bỏ phiếu cho ứng cử viên có lập trường thiên về việc ác như phá thai ... Trong các trường hợp như vậy, người Công Giáo sẽ bị phạm tội hợp tác với tội ác. “A Catholic cannot vote for a candidate who takes a position in favor of an intrinsic evil such as abortion...In such case, a Catholic would be guilty of formal cooperation in grave evil”. Đồng thời, cử tri cũng không được dùng lập trường chống đối tội ác của ứng cử viên để biện hộ cho sự hờ hững của ứng viên đối với các vấn đề luân lý quan trọng khác có liên quan đến đời sống và nhân phẩm của con người. Cũng có khi người giáo hữu không chấp nhận lập trường của một ứng cử viên có quyết định bầu cho ứng cử viên đó vì các lý do luân lý khác. Bầu cử như vậy cũng có thể chấp thuận

vì những lý do luân lý trầm trọng khác nhưng không phải để thăng tiến các lợi ích hạn hẹp có tính các phe phái hay lờ đi những tội ác căn bản.

33-Khi tất cả ứng cử viên chấp nhận lập trường hỗ trợ điều xấu, người cử tri gặp phải tình trạng khó xử. Cử tri có thể quyết định không bầu ai hết hoặc bầu cho ứng cử viên ít có khuynh hướng phạm tội và có khuynh hướng theo đuổi phúc lợi chung. Khi quyết định như vậy, người tín hữu có lương tâm được đào luyện nhận biết rằng không phải mọi vấn đề mang một trách nhiệm luân lý giống nhau và sự chống đối tội ác cũng đòi hỏi sự cân nhắc của lương tâm. Các quyết định như vậy phải xét đến sự cam kết, tư cách, và khả năng ảnh hưởng đến vấn đề được tranh cãi. Cuối cùng, đó cũng là một quyết định mà mỗi tín hữu cần được hướng dẫn bởi lương tâm được đào luyện theo giáo huấn luân lý Công giáo.

Điều quan trọng là người công dân lựa chọn về các quyết định chính trị không những có ảnh hưởng trên sự an bình và thịnh vượng mà còn ảnh hưởng đến sự cứu rỗi của mỗi người. Cũng vậy, các luật lệ, chính sách được các viên chức công cử hỗ trợ có thể ảnh hưởng đến đời sống tinh thần của người công dân như ĐGH Benedicto XVI đã đề cập đến trong Tông thư "a Eucharist form of life", nghĩa là tình yêu qua phép Thánh Thể có mãnh lực hình thành tư tưởng, lời nói, quyết định của chúng ta. **"Điều quan trọng cần lưu ý là Hội Đồng các Thượng Phụ mô tả... Sự thờ phượng làm vui lòng Thiên Chúa không bao giờ được xem là việc riêng tư...mà chúng ta cần nhân chứng cho đức tin của chúng ta."** **Worship pleasing to God can never be a purely private matter, without consequences for our relationships with others: It demands a public witness to our faith" (Sacramentum Caritas, no.83)** Điều này hiển nhiên là chân chính cho tất cả những người tín hữu, nhất là đối với những ai đang tại vị có nhiệm vụ quyết định các vấn đề liên quan đến các giá trị căn bản của đời sống con người và sự bảo vệ đời sống đó từ khi mang thai cho đến khi chết; gia đình phải được xây dựng trên hôn nhân giữa nam và nữ, cha mẹ phải có tự do giáo huấn con cái, và thăng tiến phúc lợi chung dưới nhiều hình thức...

34-Đức Thánh Cha đã kêu gọi các chính trị gia Công giáo và các nhà lập pháp nhìn nhận trách nhiệm trọng đại của họ trong xã hội để hỗ trợ các luật lệ tôn trọng các giá trị căn bản của con người và thúc đẩy họ chống đối các luật lệ, chính sách vi phạm quyền sống và nhân phẩm trong mọi

giai đoạn từ trong tình trạng thai nhi đến lúc lâm chung tự nhiên. Đức Thánh Cha xác nhận trách nhiệm của hàng Giám Mục trong việc giáo huấn những giá trị này cho giáo dân.

V- Học Thuyết Xã hội Công giáo

Nền luân lý được áp dụng thường xuyên trong đời sống tạo thành một khung cảnh luân lý cho người Công giáo tham gia vào đời sống chính trị và được hiểu một cách đứng đắn chứ không lẫn lộn cho rằng mọi vấn đề như có giá trị luân lý như nhau và cũng không thu hẹp giáo huấn Công giáo vào một hay hai vấn đề.

35- Luân lý Công giáo

Luân lý Công giáo phát xuất từ sự cam kết của Giáo hội trong vấn đề bảo vệ đời sống của con người từ khi được thụ thai cho đến khi chết theo luật tự nhiên và tôn trọng nhân phẩm của mỗi người như là con cái của Thiên Chúa. Nền luân lý đó kết hợp nhân loại như “Một con người của sự sống và cho đời sống” (Evangelium Vitae, no.6, 77) mà Thánh GH Gioan Phaolô II gọi là “Văn hoá của sự sống- Culture of life”. Văn hoá này bắt nguồn từ sự bảo vệ thai nhi khỏi phải bị tấn công và tiếp tục bảo vệ khi nào thai nhi còn bị đe dọa ... Cử tri Công giáo phải xét định lập trường của các ứng cử viên theo giáo huấn của Giáo hội về những vấn đề liên quan đến đời sống và nhân phẩm của con người cũng như các vấn đề liên quan đến công lý, hoà bình và phải lưu tâm đến sự thanh liêm, chủ trương cá nhân và thành tích của mỗi ứng cử viên. Người tín hữu phải nhìn xa hơn cương lĩnh và chương trình của các chính đảng và chọn ứng cử viên theo lương tâm chứ không theo khuynh hướng chính trị đảng phái hay tư lợi cá nhân. (Living the Gospel of life, no 33)

Là cử tri Công Giáo chúng ta không bầu cho một lập trường duy nhất. Vì ứng cử viên hỗ trợ một lập trường duy nhất không đáng để bầu. Tuy nhiên nếu lập trường của ứng cử viên hỗ trợ phá thai hay kỳ thị chúng ta không được hỗ trợ các ứng viên như vậy. Như đã trình bày, cử tri Công giáo phải trung thành với các nguyên tắc được hướng dẫn qua Kinh Thánh và giáo huấn của Giáo hội về phương diện luân lý và theo lương tâm chính trực của những người có thiện tâm.

36- Quyền sống và phẩm giá của con người

Đời sống của con người là thiêng liêng. Nhân phẩm của con người là nền tảng của viễn tượng luân lý của xã hội. Hành vi tấn công những người vô tội không được chấp nhận trong bất cứ giai đoạn nào của đời sống... Giáo huấn Công giáo về sự tôn trọng nhân phẩm kêu gọi chúng ta chống đối: Các sự tra tấn, chiến tranh phi nghĩa, luật tử hình, ngăn chặn sự diệt chủng, sự tấn công người thương dân, chống kỳ thị để vượt qua sự nghèo đói và đau khổ. ... Chúng ta bảo toàn đời sống thai nhi, đời sống của những người bị đe dọa vì chiến tranh, vì thiếu thực phẩm...và đời sống của nhân loại là con cái của Thiên Chúa.

37- Lời mời gọi liên quan đến gia đình, cộng đồng

Đời sống con người chẳng những có tính cách thiêng liêng mà còn có tính cách xã hội chỉ có thể được phát triển toàn diện trong sự tương quan với những người khác. Gia đình căn bản phát xuất từ hôn nhân giữa một Nam và một Nữ để nuôi dưỡng con cái. Gia đình phải được bảo vệ và thăng tiến. Gia đình đã bị khuynh hướng đồng tính luyến ái làm thay đổi tính cách thiêng liêng của hôn nhân. Định chế gia đình phải được bảo vệ qua các chính sách và chương trình nhằm duy trì quyền lợi và trách nhiệm của cha mẹ đối với con cái và sự giáo dục con cái. Phương thức tổ chức xã hội – về kinh tế, chính trị, luật lệ và chính sách – ảnh hưởng trực tiếp đến lợi ích chung và khả năng của cá nhân trong sự phát triển tiềm năng của mỗi người. Mọi người có quyền tham gia vào sự hình thành xã hội và thăng tiến an sinh chung ... Nguyên tắc phụ trợ lưu ý chúng ta là các tổ chức lớn trong xã hội không được lấp áp các tổ chức nhỏ mà phải có trách nhiệm phụ trợ để cùng nhau bảo vệ nhân phẩm, thỏa mãn nhu cầu nhân sinh và đồng tiến xã hội.

38- Quyền lợi và trách nhiệm

Nhân phẩm phải được tôn trọng và phúc lợi chung phải được thăng tiến...Mọi người đều có quyền sống, là quyền căn bản phát sinh ra các quyền khác như quyền được sống xứng đáng, có thực phẩm để ăn, nhà để ở, được chăm sóc khi lâm bệnh, già yếu, được làm việc, tự do tín ngưỡng, xây dựng gia đình ...Tất cả được bắt nguồn từ các căn bản tôn trọng nhân phẩm của con người...

39- Mười điều Tâm Niệm

Giáo huấn về tín lý và xã hội Công Giáo hướng dẫn cử tri, các viên chức công quyền được đề cử (appointed) hay được bầu cử (elected) phải tuân theo các nguyên tắc luân lý căn bản nhằm vào việc hình thành chính sách hoặc thi hành chính sách phải nhắm vào 10 mục tiêu sau đây:

(1)-Bảo vệ những người yếu đuối – kể cả trẻ em chưa sinh- bằng cách chấm dứt sự phá hoại thai nhi qua sự phá thai;

(2)- Duy trì quốc gia khỏi lâm vào cảnh bạo tàn bằng cách đối đầu với những vấn đề căn bản như phá thai, trợ tử, tự tử, dùng luật tử hình để ngăn

chặn tội phạm, trông cậy vào vũ lực để giải quyết tranh chấp thế giới;

(3)- Minh định chế hôn nhân là sự kết hiệp giữa một người nam và một người nữ. Hỗ trợ đời sống luân lý, xã hội, kinh tế của gia đình, giúp đỡ cha mẹ giáo huấn con cái, tôn trọng đời sống và duy trì các giá trị luân lý xã hội;

(4)- Tu chính luật lệ về di trú, kiểm soát sự an toàn biên giới, tôn trọng luật lệ, quan tâm đến các vấn đề di dân bắt buộc vì hoàn cảnh;

(5)- Chống nạn nghèo đói bằng cách cung cấp việc làm, huấn nghệ, gia tăng mức sống tối thiểu, phát triển hệ thống cứu trợ, thương mại quốc tế;

(6)- Cung cấp y tế cho quần chúng thiếu chăm sóc y tế, trong lúc tôn trọng nhân phẩm, tự do tôn giáo trong hệ thống cung cấp y tế;

(7)-Chống đối chính sách khích lệ sự kỳ thị, gây hấn, và các hình thức kỳ thị khác

(8)-Khuyến khích sự hợp tác giữa các hiệp hội, cơ quan công quyền, tư nhân, để thăng tiến phúc lợi chung;

(9)-Kiến tạo và áp dụng các giới hạn về vấn đề sử dụng vũ lực, khi nào được sử dụng, theo thẩm quyền nào, vấn đề tổn phí sinh mạng và biện pháp chuyển tiếp từ chiến tranh sang hoà bình...

(10)Xây dựng sự an bình bằng cách phối hợp với các cơ quan nhân quyền, tự do tôn giáo, thăng tiến sự công bằng về kinh tế và các công trình sáng tạo.

Tạm kết

(1). Người tín hữu Công giáo phải hiểu rằng nếu lương tâm không được đào luyện (formation), họ có thể quyết định lầm lẫn.

(2). Cả hai hành động chống đối các hành vi độc ác (phần tiêu cực) và thực thi việc thiện (phần tích cực) đều là những bổn phận thiết yếu để chu toàn ơn gọi, loan truyền Tin Mừng cho nhân thế trong sự tôn trọng sự sống của thai nhi, nhân phẩm, nhân quyền, tự do tôn giáo...

(3). Giáo hội hiện hữu để hướng dẫn, bảo vệ quyền sống là quyền căn bản cho mọi nhân quyền khác hầu mang lại đời sống sung mãn cho nhân loại.

(4). Với tư cách là Giáo Hội địa phương, các Giám Mục khuyến khích Kitô hữu trên toàn quốc Hoa Kỳ tích cực tham gia tiến trình chính trị, đặc biệt trong những giai đoạn có nhiều thách đố này.

(5). Sự tôn trọng nhân phẩm của mỗi người là điểm chính của các chân lý này. Đó là chủ đích của Giáo Huấn Công Giáo về luân lý và xã hội. Luân lý Công giáo phát xuất từ sự cam kết của Giáo hội trong vấn đề bảo vệ đời sống của con người từ khi được thụ thai cho đến khi lâm chung theo luật tự nhiên và tôn trọng nhân phẩm của mỗi người như là con cái của Thiên Chúa. Nền luân lý đó kết hợp nhân loại như "Một con người của sự sống và cho đời sống" (Evangelium Vitae, no.6,

(6)-Sự thờ phượng làm vui lòng Thiên Chúa không bao giờ được xem là việc riêng tư...mà cần nhân chứng cho đức tin của chúng ta.

"Worship pleasing to God can never be a purely private matter, without consequences for our relationships with others: It demands a public witness to our faith" (Sacramentum Caritatis, no.83)

(7).Trên hết, tiếng kêu gào chung, được vang lên nhân danh nhân quyền – ví dụ quyền hưởng sự chăm sóc về y tế, nhà ở, việc làm, gia đình, văn hóa, – là giả tạo và không tưởng nếu quyền sống, là quyền căn bản nhất và là điều kiện cho tất cả các quyền cá nhân không được bảo vệ tối đa" (Christifideles Laity, no. 38)

(8). Tất cả mọi vấn đề liên quan đến cuộc sống liên hệ với nhau vì sự kính trọng bị suy thoái đối với một cá nhân hay một nhóm người trong xã hội sẽ làm suy thoái toàn bộ cuộc sống của con người. "Một con ngựa đau cả tàu không ăn cỏ" (Prov.).

"Một phần tử được vinh quang cả tập thể được quang vinh ". (Bible).

(9). Người Công giáo không thể bỏ phiếu cho ứng cử viên có lập trường thiên về việc ác như phá thai... Trong các trường hợp như vậy, người Công Giáo sẽ bị phạm tội hợp tác với tội ác. "A Catholic cannot vote for a candidate who takes a position in favor of an intrinsic evil such as

abortion...In such case, a Catholic would be guilty of formal cooperation in grave evil”.

(10). Điều quan trọng là người tín hữu lựa chọn về các quyết định chính trị không những có ảnh hưởng trên sự an bình và thịnh vượng mà còn ảnh hưởng đến sự cứu rỗi của mỗi người. Cũng vậy, các luật lệ, chính sách được các viên chức công cử hỗ trợ có thể ảnh hưởng đến đời sống tinh thần của người công dân như ĐGH Benedicto XVI đã đề cập đến trong Tông thư “A Eucharist form of life”, nghĩa là tình yêu qua phép Thánh Thể có mãnh lực hình thành tư tưởng, lời nói, quyết định của chúng ta.

(11). Tại quốc gia nơi chúng ta đang sống “Phá thai và trợ tử đang là mối đe dọa cho nhân phẩm của con người, vì các hành vi này đang tấn công chính đời sống là điều thiện căn bản nhất làm điều kiện cho mọi việc khác” “Abortion and euthanasia have become preeminent threats to human dignity.” (Living the Gospel of Life no.5).

(12). Lương tâm không phải chỉ là cơ năng thích nghi để thực hiện điều chúng ta mong muốn, cũng không phải là cảm xúc về những việc chúng ta phải làm hay không nên làm. Hơn thế nữa, lương tâm là tiếng nói của Thượng Đế vang vọng trong tâm hồn của chúng ta, linh thông chân lý cho chúng ta và mời gọi chúng ta làm những việc lành và tránh xa những điều ác.

Trần Xuân Thời.

Bài viết phỏng theo chủ trương của HĐGM Hoa Kỳ.